

जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय
धुन्चे, रसुवा
स्थानीय तहले निर्माण गरेका कानुनहरू सम्बन्धमा तयार पारिएको अनुगमन प्रतिवेदन
(उत्तरगया गाउँपालिका, रसुवा)

❖
परिच्छेद : १
परिचय

१.१ पृष्ठभूमि :

कानुन निर्माण, कार्यसम्पादनको पहिलो खुड्किलो हो। यसले कार्यलाई दिशाबोध गर्दछ। कामको खाँका एवम् स्वरूप यसैबाट निर्माण हुने हुँदा कानुन विना कामको परिकल्पना गर्न सकिदैन। कानुनले कामलाई मर्यादित र व्यवस्थित बनाउँदछ। निश्चित दायित्व र सीमाभित्र रहेर कार्यसम्पादन गर्नुपर्ने हुँदा यसले व्यवहार, सोच र आचरणलाई समेत नियमित गर्दछ। कानुनको पालना विना कामसम्पन्न गर्न असम्भव हुन्छ।

मौजुदा नेपालको संविधानमा तीनै तहका सरकारले कानुन निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्न सक्ने व्यवस्था छ। तर कानुन बाझिन भएन। संघीय कानुन सबैभन्दा माथि देखिन्छ। त्यसपछि क्रमशः प्रदेश र स्थानीय तह। स्थानीय तह जनताको सबैभन्दा नजिकको निकाय भएकाले कानुन निर्माण एवम् कार्यान्वयनमा यसको भूमिका झन् बढी महत्त्वपूर्ण हुन्छ। त्यसैले स्थानीय तहलाई आवश्यकतानुसार कानुन निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने अधिकार रहेको छ। स्थानीय तहको कानुन बनाउने अधिकार गाउँसभा र नगरसभामा निहित छ।

मुल कानुनका रूपमा रहेको नेपालको संविधानले तीन तहको कार्यपालिका, व्यवस्थापिका एवं न्यायिक निरूपण प्रणालीको व्यवस्था गरेको छ। जसमध्ये, नेपालको संविधानको भाग १८ र १९ मा स्थानीय तहको कार्यपालिका र व्यवस्थापिका एवं न्यायिक समितिसम्बन्धी व्यवस्था गरेको छ। त्यस्तै, नेपालको संविधानको अनुसूची ५ देखि अनुसूची ९ सम्म संघ, प्रदेश र स्थानीयतहका एकल अधिकार सूची र साझा अधिकार सूचीको समेत व्यवस्था गरिएको छ। सोही आधारमा तीनैतहले आ-आफ्नो क्षेत्रका लागि कानुन निर्माण गर्न सक्दछन्। स्थानीय तहको एकल अधिकार सूची अन्तर्गत २२ वटा विषयहरू सूचीकृत छन्। यिनै विषयक्षेत्रमा स्थानीय तहले कानुन बनाई कार्यान्वयन गर्ने तदारुकता देखाउनु जरूरी रहेको देखिन्छ।

१.२ प्रयोजन :

प्रस्तुत अनुगमन कार्य गर्नुको मुख्य उद्देश्य देहायबमोजिम रहेको छ :

- ❖ जिल्ला समन्वय समितिको वार्षिक कार्यक्रममा रहेको यो काम सम्पन्न गर्ने
- ❖ कानुन निर्माणको अवस्था र प्रक्रिया सम्बन्धमा जानकारी लिने
- ❖ स्थानीय तहमा कानुन निर्माणका क्रममा रहेका असल अभ्यासहरूको बारेमा जानकारी लिनेदिने
- ❖ स्थानीय तहले निर्माण गरेका कानुनहरूको सङ्ग्रह गरी यस जिल्ला समन्वय समितिको सूचना केन्द्रमा राख्ने
- ❖ रसुवा जिल्ला सबै स्थानीय तहहरूले निर्माण गरेका कानुनहरूको सफ्ट कपी समेत प्राप्त यस जिल्ला समन्वय समितिको वेबसाइट www.dccrasuwa.gov.np मा अपलोड गर्ने

- ❖ कानुन निर्माणमा देखिएका चुनौति र समस्याहरूको बारेमा जानकारी लिने।
- ❖ स्थानीय तहले निर्माण गरेका राजपत्रहरू सङ्कलन गरी पुस्तकका रूपमा बाइन्डिङ गर्ने र जिससको पुस्तकालयमा संरक्षण गर्ने।

१.३ विधि :

यो अनुगमन कार्य स्थलगत रूपमा सम्बन्धीत पालिकामा गई सम्पन्न गरिएको छ। सम्बन्धीत पालिकामा देहायबमोजिमका विधिहरू अवलम्बन गरिएको छ :

- ❖ समितिको कार्यालयबाट अनुगमन टोली खटाई आवश्यक सूचना एवम् कानुनहरू सङ्कलन गर्ने
- ❖ स्थानीय तहसँग छलफल तथा अन्तरक्रिया गर्ने
- ❖ पत्राचार, इमेल, व्हाट्सएप आदिको उपयोग
- ❖ जिल्ला समन्वय समितिका सदस्यहरूलाई समेत टोलीमा समावेश गराउने
- ❖ अनुकरणीय अभ्यासहरू बारे एकअर्को तहलाई जानकारी गराउने
- ❖ संघीय तहका असल अभ्यासहरूबारे जानकारी गराउने

१.४ प्रक्रिया :

रसुवा एक हिमाली जिल्ला हो। यसको आधाभन्दा केही बढी भूभाग गोसाइकुण्ड गाउँपालिकाले ओगटेको छ। सबैका आवश्यकता एवम् समस्याहरू फरक तरिकाले हेर्नुपर्ने अवस्था देखिन्छ। कानुन निर्माण एवम् कार्यान्वयनमा पनि यही विषयलाई मनन गरिएको छ।

- ❖ रसुवा जिल्लामा रहेका देहायका पाँचओटा गाउँपालिकाहरूमा राजपत्राङ्कित कर्मचारीको नेतृत्वमा टोली खटाउने र प्रतिवेदन पेश गर्न लगाउने
 - उत्तरगया गाउँपालिका, लहरेपौवा
 - कालिका गाउँपालिका, धैबुङ
 - गोसाइकुण्ड गाउँपालिका, स्याफ्रुबेशी
 - नौकुण्ड गाउँपालिका, समरथली
 - आमाछोदिङमो गाउँपालिका, गोल्लुङबेशी
- ❖ हरेक पालिकामा टोली खटाई प्रतिवेदन लिने।
- ❖ पाँचैओटा पालिकाबाट प्रतिवेदन पेश भएपश्चात् एकीकृत प्रतिवेदन तयार गर्ने।

१.५ सीमा :

प्रतिवेदनलाई सकेसम्म यथार्थ परक बनाउन खोजिएको छ। यद्यपि, देहायका सीमाहरू विद्यमान देखिन्छन :

- ❖ सीमित स्रोत साधन, समय र जनशक्ति।
- ❖ सैद्धान्तिक एवं व्यवहारिक पक्षबाट विश्लेषण नगरिएको
- ❖ स्थानीय तहले दिने सूचनामा केन्द्रित रहेको
- ❖ रसुवा जिल्लाका स्थानीय तह ५ वटाभित्रमात्र अनुगमन पश्चात प्रतिवेदन तयार पारिएकाले अन्य तहसँग नमिल्न सक्ने

१.६ प्राप्ति :

स्थानीय तहबाट प्राप्त भएका कानूनसम्बन्धी कृतिहरू सङ्कलन गरी समितिमा रहेको अभिलेख केन्द्रमा राख्नु नै अनुगमनको प्राप्ति हुनेछ। यसलाई देहायबमोजिमको ढाँचामा तालिकाबद्ध गरिनेछ :

सि.नं.	गाउँपालिका	प्राप्ति	कैफियत
१	उत्तरगया गाउँपालिका, लहरेपौवा		
२	कालिका गाउँपालिका, धैबुङ		
३	गोसाईकुण्ड गाउँपालिका, स्याफुवेशी		
४	नौकुण्ड गाउँपालिका, समरथली		
५	आमाछोदिडमो गाउँपालिका, गोल्लुङवेशी		

Sam dem

Sam dem

परिच्छेद : २

स्थलगत अध्ययन र तथ्याङ्क सङ्कलन

२.१ उत्तरगया गाउँपालिकाले निर्माण गरेका कानूनहरू

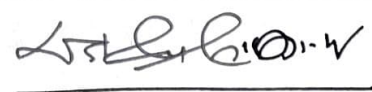
उत्तरगया गाउँपालिकाले १५ वटा ऐन र ५ वटा नियमावली सहित जम्मा ८१ वटा कानूनहरू गाउँसभाबाट पारित गरेको देखिन्छ। जसमध्ये कार्यविधिको सङ्ख्या सबभन्दा बढी ५५ वटा रहेको छ।

- ❖ ऐन : १५ ओटा
- ❖ नियम : ५ ओटा
- ❖ निर्देशिका : ३ ओटा
- ❖ कार्यविधि : ५५ ओटा
- ❖ मापदण्ड : ५ ओटा

२.२ उत्तरगया गाउँपालिकाले निर्माण गरेका कानूनहरूको नामावली

उत्तरगया गाउँपालिकाको गाउँसभाबाट स्वीकृत भई देहायबमोजिमका कानूनहरू हाल कार्यान्वयनमा रहेका छन् जसमध्ये सबैभन्दा बढी कार्यविधिको सङ्ख्या बढी रहेको देखिन्छ।

क्र.सं.	आ.व. २०८१।८२ को अन्त्यसम्म निर्मित कानून	स्वीकृत मिति
१	अस्थायी, करार सेवा वा सेवा करारमा कार्यरत कर्मचारीलाई दिइने सेवा, सुविधा र सर्तका सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको ऐन, २०८०	२०८०/०५/२४
२	उत्तरगया क्षेत्रविकास कोष ऐन, २०८०	२०८०/०५/२४
३	विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन गर्ने बनेको ऐन, २०७५	२०७५/०३/१९
४	वन ऐन, २०७६	२०७९/०३/२०
५	उत्तरगया गाउँपालिकाको सहकारी ऐन, २०७६	२०७६/१०/२९
६	उत्तरगया गाउँपालिकाको स्थानीय शिक्षा ऐन (पहिलो संशोधन), २०७६	२०७९/०३/२०
७	उत्तरगया गाउँपालिकाको स्थानीय स्वास्थ्य तथा सरसफाई ऐन, २०७६	२०७६/१०/२९
८	उत्तरगया गाउँपालिकाको संस्था दर्ता ऐन, २०७६	२०७६/१०/२९
९	गाउँपालिका पूर्वाधार विकास व्यवस्थापन ऐन, २०७६	२०७६/१०/२९
१०	उत्तरगया गाउँपालिकाको प्रशासकीय कार्यविधि ऐन (नियमित गर्ने), २०७४	२०७४/०४/१५
११	विपद् व्यवस्थापन तथा आर्थिक सहायता सम्बन्धी ऐन, २०७६	२०७६/०१/११
१२	न्यायिक समितिले उजुरीको कारबाही किनारा गर्दा अपनाउनुपर्ने कार्यविधिका सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको ऐन, २०७६	२०७६/१०/२९
१३	उत्तरगया गाउँपालिकामा जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन गर्न बनेको ऐन, २०७९	२०७९/०३/२०
१४	उत्तरगया गाउँपालिकाको आर्थिक अनुशासन तथा आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्ने	२०७६/१०/२९

क्र.सं.	आ.व. २०८१।८२ को अन्त्यसम्म निर्मित कानून	स्विकृत मिति
	कार्यविधि नियमित ऐन, २०७६	
१५	उत्तरगया गाउँपालिकाको साझेदारीमा कार्यक्रम सञ्चालन तथा व्यवस्थापन ऐन (पहिलो संशोधन), २०७९	२०७९/११/११
१६	विषयगत समिति गठन तथा सञ्चालन नियमावली २०७९	
१७	गाउँ कार्यपालिका कार्यविभाजन नियमावली, २०७४	२०७६/४/३/२६
१८	गाउँ कार्यपालिका नियमावली (कार्यसम्पादन), २०७४	२०७४/०३/२६
१९	स्थानीय राजपत्र प्रकाशन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७४	
२०	उत्तरगया गाउँपालिकाको कर नियमावली, २०७५	२०७५/०३/१८
२१	उत्तरगया गाउँपालिकाको एम्बुलेन्स सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६ २०८१(पहिलो संशोधन)	२०८१/१०/१२
२२	उत्तरगया गाउँपालिकाको छात्रवृत्ति वितरण कार्यविधि प्रथम संशोधन, २०८०	२०८१/११/११
२३	श्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति गठन तथा सन्चालन कार्यविधि, २०७९	२०७९/०३/२०
२४	व्यावसायिक कृषकका लागि दुध उत्पादन तथा विक्रिमा आधारित अनुदान वितरण कार्यविधि, २०८०	
२५	छात्रवृत्ति वितरण कार्यविधि, २०८०	
२६	बाल विवाह विरुद्ध कार्यक्रम सञ्चालन खर्च कार्यविधि, २०७९	२०७९/०३/२०
२७	बाल क्लव गठन, परिचालन तथा दर्ता कार्यविधि, २०७९	२०७९/०३/२०
२८	बाल संरक्षण कोष सञ्चालन कार्यविधि, २०८०	२०८०/०७/१७
२९	लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष सञ्चालन कार्यविधि, २०८०	२०८०/०७/१७
३०	उत्तरगया गाउँपालिका पूर्वाधार विकास शाखा अन्तरगत कार्यरत प्राविधिकहरूको फिल्ड भत्तासम्बन्धी कार्यविधि, २०८०	२०८०/०४/३१
३१	रोजगार संवाद मञ्च गठन कार्यविधि (सञ्चालन तथा व्यवस्थापन), २०८०	२०८०/०४/३१
३२	बाल अधिकार संरक्षण, प्रवर्धन तथा संवर्धन सम्बन्धी एकीकृत कार्यविधि, २०८०	२०८०/०१/१४
३३	टोल विकास संस्था गठन तथा परिचालन कार्यविधि २०७९	२०७९/०३/२०
३४	खेलकुद सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९	२०७९/१२/१९
३५	विधायन समिति गठन तथा सञ्चालन कार्यविधि, २०७९	२०७९/०३/२०
३६	स्वास्थ्य बीमा संयोजन समिति गठन सञ्चालन कार्यविधि, २०७९	२०७९/१२/१९
३७	विकास तथा सुशासन समिति गठन तथा सञ्चालन कार्यविधि, २०७९	२०७९/०३/२०
३८	लेखा समिति गठन तथा सञ्चालन कार्यविधि, २०७९	२०७९/०३/२०
३९	माटो परिक्षण प्रयोगशाला सञ्चालन कार्यविधि, २०७९	
४०	बिउ आलु भण्डारणको लागि कोल्ड स्टोर शुल्कमा अनुदान कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७९	२०७९/१२/१९
४१	उत्तरगया गाउँपालिका छात्रवृत्ति वितरण सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९	
४२	मेलमिलाप केन्द्र सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९	२०७९/०३/२०

क्र.सं.	आ.व. २०८१।८२ को अन्त्यसम्म निर्मित कानून	स्विकृत मिति
४३	उत्तरगया गाउँपालिकाको साझेदारी कार्यक्रम सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि (पहिलो संशोधन) २०७९	२०७९/११/१४
४४	भवन निर्माण संहिता मापदण्ड तथा नक्सा पास कार्यविधि २०७८	२०७८/१२/१६
४५	अपाङ्गता भएका व्यक्तीको परिचय पत्र वितरण कार्यविधि, २०७५	
४६	व्यवसाय दर्ता तथा नविकरण कार्यविधि, २०७६	२०७६/१०/२८
४७	लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरण परीक्षण कार्यविधि, २०७६	२०७६/१०/२८
४८	उत्तरगया धाम क्षेत्र विकास कोष गठन, परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७५	२०७५/०५/२१
४९	उत्तरगया गाउँ कार्यपालिकाको बैठक सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७४	
५०	उत्तरगया गाउँसभा सञ्चालन कार्यविधि, २०७५	२०७५/०३/१८
५१	उत्तरगया गाउँपालिका मर्मत सम्भार विशेष कोष सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५	२०७५/०६/०८ /
५२	एम्बुलेन्स सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६	२०७६/१२/२२
५३	उत्तरगया जलश्रोत कार्यविधि, २०७५	२०७५/११/०५
५४	उत्तरगया गाउँपालिकाको उपभोक्ता समिति गठन, परिचालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि २०७४	२०७४/१२/१२
५५	उत्तरगया गाउँपालिका शिक्षासम्बन्धी अन्तरिम कार्यविधि, २०७५	२०७५/०२/२७
५६	स्थानीय तहमा करारमा जनशक्ति व्यवस्थापन गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५	२०७५/०३/१८
५७	राजस्व परामर्श समिति गठन तथा सञ्चालन कार्यविधि, २०७९	२०७९/०३/२०
५८	घ वर्गको निर्माण व्यवसायी इजाजतपत्र सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५	२०७५/०३/१८
५९	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति गठन तथा सञ्चालन कार्यविधि, २०७९	२०७९/०३/२०
६०	उत्तरगया गाउँपालिकाको सम्क्षिप्त वातावरणीय अध्ययन तथा प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण कार्यविधि, २०७९	२०७९/०७/०५
६१	आँखा केन्द्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७९	२०७९/०५/०५
६२	उत्तरगया गाउँपालिका कर्मचारी प्रोत्साहन तथा पुरस्कार कार्यविधि, २०७९	२०७९/०३/२०
६३	व्यवसाय कर सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६	२०७६/१०/२८
६४	वातावरण तथा प्राकृतिक श्रोतको संरक्षण कार्यविधि, २०७८	२०७८/०२/१६
६५	सामुदायिक कुकुर वध्याकरण तथा रेविज रोग नियन्त्रण कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०८०	२०८०/१०/१४
६६	रैथाने तथा मसलाबाली प्रवर्द्धन अनुदान कार्यविधि, २०८०	२०८०/१०/२५
६७	पूर्वानुमानमा आधारित विपद् पूर्वतयारी तथा अग्रीम प्रतिकार्य कार्यविधि, २०८०	२०८०/१०/२५
६८	उत्तरगया गाउँपालिका स्थानीय आपतकालिन केन्द्र सञ्चालन कार्यविधि,	२०८०/१०/२५
६९	स्वयमं सेवक कार्यदल गठन तथा परिचालन कार्यविधि, २०८०	२०८०/१०/२५
७०	बाल अधिकारी संरक्षण संवर्द्धन तथा प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१	२०८१/०२/१५
७१	एकल महिलाहरूको समिति सन्जाल गठन तथा परिचालन सम्बन्धी	२०८१/०४/०१

क्र.सं.	आ.व. २०८१।८२ को अन्त्यसम्म निर्मित कानून	स्विकृत मिति
	कार्यविधि, २०८३	
७२	उत्तरगया गाउँपालिकाको अस्थाई करार शिक्षक नियुक्ति सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१	२०८१/०७/१६
७३	स्थानीय राजपत्र प्रकाशन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७४	२०७४/१२/१२
७४	उत्तरगया गाउँपालिकाको विपद् व्यवस्थापन कोष सञ्चालन कार्यविधि, २०७५	२०७५/०३/१८
७५	उत्तरगया गाउँपालिकाको स्थानीय विकास कोष स्थापना र सञ्चालन कार्यविधि, २०७६	२०७६/०१/१०
७६	असङ्गठित क्षेत्रमा कार्यरत वर्ग तथा असहायहरूलाई उपलब्ध गराइने राहत सम्बन्धी उत्तरगया गाउँपालिकाको मापदण्ड, २०७६	२०७६/१२/२२
७७	होम क्वारेन्टिन सम्बन्धी मापदण्ड, २०७७	
७८	असङ्गठित क्षेत्रमा कार्यरत श्रमिक वर्ग तथा असहायहरूलाई उपलब्ध गराइने राहत सम्बन्धी उत्तरगया गाउँपालिकाको मापदण्ड, २०७६	२०७६/१२/२२
७९	उत्तरगया कृषि तथा पशु विकास कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका	
८०	उन्नत ग्रामिण सडक निर्देशिका, २०७९	२०७९/०९/११
८१	अपाङ्ग परिचयपत्र निर्देशिका, २०७५	

Sam dan

2081/07/16

परिच्छेद : ३
सुधारका क्षेत्रहरू

३.१ सुधार गर्नुपर्ने विषय क्षेत्रहरू

- ✓ कानून निर्माण सम्बन्धमा स्थानीय तहको क्षमता विकास गर्नुपर्ने
- ✓ सुचना प्रविधिको प्रयोगलाई बढावा दिनुपर्ने
- ✓ कानून निर्माण प्रक्रियामा सम्बन्धीत विषयको ज्ञान हासिल गरेका व्यक्तिको व्यवस्था गर्ने
- ✓ विधेयक तर्जुमा गर्दा विज्ञ र सरोकारवालासँग राय सुझाव लिने दिने व्यवस्था गर्ने
- ✓ कृषि र पशुपालनजस्ता कृषि कार्यलाई प्रोत्साहन हुने कानूनहरू निर्माणमा जोड दिनुपर्ने
- ✓ स्थानीय तहका लागि थप नमुना कानूनहरू तयार गरी सहजीकरण गरिदिनु पर्ने
- ✓ स्थानीय तहमा हाल विद्यमान Institutional Memory लाई थप प्रोत्साहन गर्ने
- ✓ कानून निर्माणसम्बन्धी कानून तयार गरी लागु गर्ने
- ✓ हाल कार्यान्वयनमा रहेका कानूनहरू सम्बन्धीत पालिकाको वेवपेजमा युजर फ्रेंडली हुने गरी राख्ने
- ✓ कानून निर्माणमा दीर्घकालीन सोचको विकास गरी कार्यसम्पादन हुनुपर्ने
- ✓ कानून निर्माणका प्रचलित चरणहरू पालना गर्ने गराउने
- ✓ कानून निर्माणमा निहीत स्वार्थको द्वन्द्वलाई निरुत्साहन गर्ने
- ✓ नदीजन्य पदार्थको संकलन, प्रयोग र भण्डारणमा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको समन्वयमा एकीकृत मापदण्ड निर्माण गर्ने

✓

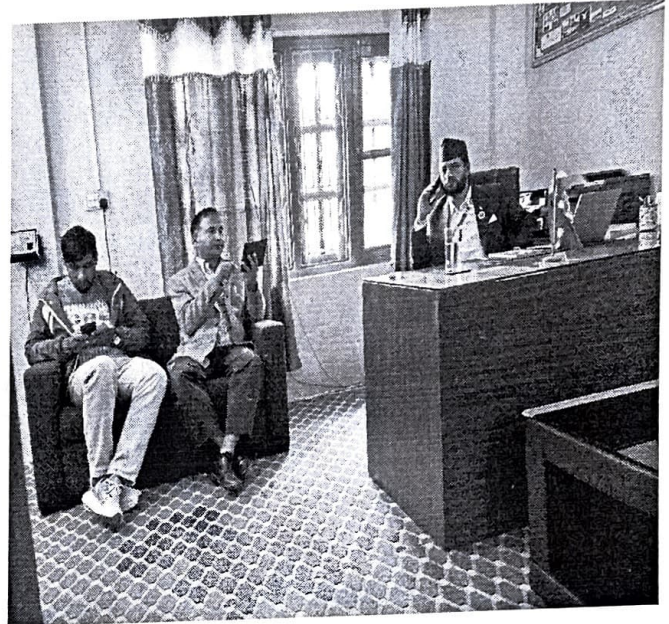
परिच्छेद : ४
सम्बन्धित कागजातहरू

- ✓ अनुगमन तथा सूचना सङ्कलनका लागि टोलीलाई खटाइएको पत्र
- ✓ सम्बन्धित पालिकाले उपलब्ध गराएका कानूनसम्बन्धी कागजातहरू (पुस्तक, राजपत्र, प्रमाणित प्रतिलिपि आदि)
- ✓ सम्बन्धित पालिकाले उपलब्ध गराएका अन्य कागजातहरू
- ✓ जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालयमा प्राप्त पुस्तकहरू राख्न पठाइएको पत्र

Random

[Signature]

परिच्छेद : ५
तस्विरहरू

अनुगमनका क्रममा प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतसँग

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतसँग छलफल तथा अन्तरक्रिया

बेरुजु एवम पोषण सम्बन्धी कार्यक्रमको जानकारी तथा छलफल

अन्य समसामयिक विषयमा छलफल तथा जानकारी

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]